

ZOTYA GASZTROKULTURÁLIS ROVATA vol. 5.

ÚTMUTATÓ-FÉLE RÜGYFAKADÁS IDEJÉRE

Mivel az idei tél legfeljebb ha három-négy napra korlátozódott, úgy a tavasz már alighanem elkezdettnek tekinthető egy ideje. S ilyenkor az én szívem már úgy repes, mert friss és zamatos alapanyagok teljes tárháza kezd rendelkezésemre állni, bár ahhoz némi pénznek is rendelkezésre kéne állni, mert a tavaszi primórát drágán mérik a zöldségesnél. Nem mintha bármi más olcsó lenne.

Szegény apám annak idején büszkén mesélte, hogy hát az ő gyermekkorában biz' meztélábas március tizenötödiké is voltak. Vajh' mit szólna, ha értesülne ugyanerről, csak Szilveszter napja, mi több, karácsony vonatkozásában? De hagyjuk is, nem akarok vészmadárba ojtott Vissy Károlyként tetszelegni, meg amúgy is gasztromicsoda rovat ez, vagy mi, ha jól emlékszem.

Pennám immáron laza képzavarral szólásra emelkedik, hogy néhány, számomra igen kedves zöldségféle dicsőítésébe fogjon, s egy-két receptet is a szíves olvasók elé tárjon.

Az újhagyma

Csuda jószág ez! Reggelizvén a zsírosdeszka mellé haraptam gyerkőcként, sóba mártogatva, s huhogtam néha nagyokat, mert bizony tudott csípni. Ma is szívesen harapnám reggelire zsírosdeszka mellé, de ez kizárólag hétvégén kivitelezhető, elvégre nem huhoghatom a felelő arcába magyarórán, hogy: „Hhháát, hhhoogy is vooolt azzal a hhheexameterrel, fiam...?”

Ehelyett inkább a következőket teszem vele:

Mimóza-saláta

Egy csokor újhagymát apró karikákra vágok, összekeverem reszelt almával, reszelt zellerrel, reszelt sajttal, reszelt tojással, vagy mindegy is, milyennel, csak lehetőleg vékony és egyforma

szálacskákból álljon, sózom, borsozom, majd majonézes-tejfölös dresszinet borítok rá, s jól behűtöm. Meglepő párosítása ellenére remek!

Tavaszi többfunkciós

Jó császárszalonnát felkockázva vajon pirítok, rászórom az aprított újhagymát, só, bors, petrezselyemzöld, kis idő múlva rátáncol némi friss, szeletekre vágott gomba (akkor a legjobb, ha a gomba igazán friss, s a konyhai szeletelővel vágjuk hajszálvékonyra). Hagyjuk, erresszen egy kis levet, szórjuk meg liszttel, majd öntsük fel egy kevés vízzel, később pedig valamivel több tejszínnel. Ha nem túl sós, akkor mindenképpen leveskockával ízesítsük.

Ezek után pedig döntsük el, hogy mit is akarunk enni. Ha levest, akkor olyan sűrűségűre eresszük fel, s pirított, Uram bocsá' sajtos-fokhagymás kenyérgockákkal gazdagítva tálaljuk; ha pedig szívesen fogyasztanánk kifőtt tésztára szósznak, akkor meg jól beforraljuk. Ez utóbbi alakjában igazán kiváló natúr kisütött csirkemellre vagy karajra borítva is, sült burgonyával vagy rizzsel... Hol is a konyha?!

Az újkrumpli

Imádom! Azt azonban mindenképpen a kegyes egybegyűltekségek figyelmébe szeretném ajánlani, hogy így is lehet, nem csak lekapargatva, megfőzve, s petrezselymes vajba forgatva, bár az is elsőrangú. Hogy is van az az így?

Sült krumpli 1.0

Meg ne hámozzuk!!! Csak mossuk meg, ha valami lekvánkozik róla, azt lekaparjuk, cikkekre vágjuk, majd forró zsíradékban kisütjük, mint a mirelitet... Ég és föld! Emerre mindenképpen ajánlatos frissen őrölt borsot és petrezselymet is helyezni koronaként.

Sült krumpli 2.0

Most se hámozzuk!!! Félbe-negyedbe vágjuk, kiolajozott tepsibe górkjuk, megszórjuk sóval, borssal, majorannával, köménymaggal, kristálycukorral (jól tetszetek olvasni!), kissé meglocsolgatjuk olajjal, de azért ne tocsogjon, s a sütőben megsütjük. Hát még ha volna kemencénk... hüpp! (Egyébiránt az igazán ízletes újkrumpli legfeljebb tyúktójás nagyságú!)

A hónapos retek

A kis piros. Mint a Harsány-Gyoma járat...

A hónapos retek mint szent eledel idvezítő elfogyasztási módja márpedig a következő: Szárától válasszuk el, a kis győ kéréket is vágjuk le, mossuk meg alaposan, vágjuk négy, uszkve nyolc darabba, kissé megszóva kéjesen ropogtassuk el, majd a többiekre rá sem hederítve ismételjük meg, s végül bőfőgünk vidámakat a magunk kedvire... (A hozzánk genetikailag legközelebb álló japánoknál a bőfőgés az asztal melletti dicsőret társadalmilag elfogadott jele!)

Itt szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy szeretett, mi több, bálványozott zöldségünk szeletelve és „jól” besózva jelentősen veszít élvezeti értékéből! Tehát ettől az előkészítési módtól elállva fogyasszuk!

Egyéb jótanácsként szeretném még arra rábírni a kedves olvasókat, hogy a disznóvágásos időszak múltával az a legjobb, ha némi kaukázusi kefireket vesznek magukhoz, hogy a súlyosan leterhelt télszaki gyomrukat helyrerázzák, hiszen hamarosan itt az újabb kulináris terror időszaka, a húsvét... De erről majd talán legközelebb.

Kedves egészségü(n)kre!

Ugrai Pillanatok

Ugrai Pillanatok, kis-sárréti civil közéleti folyóirat. Kiadja a Nimfea Természetvédelmi Egyesület a UNDP-GEF program pénzügyi támogatásával. A lap az Élő Tisza program stratégiai partnere a tájgazdálkodási törekvések megvalósításáért és a tiszai alföld vidékfejlesztéséért.

Szerkesztő: Bereczkiné Makra Márta. Felelős kiadó: Sallai R. Benedek

II.évfolyam 2. szám

2007. március

Kedves Biharugraiak!

Köszönetet mondok mindazoknak a közreműködőknek, akik emlékeztetessé tették településünkön a forradalom és szabadságharc 159. évfordulójának méltó megünneplését március 15-én.

Köszönöm Palercsik Sándornak, hogy megörökítette fotó illetve film formájában az ünnepséget és közreadhatjuk azt az Önök számára.

*Vigh Ilona
polgármester*

BÉKÉS MEGYE KÉPVISELŐ- TESTÜLETÉNEK ELNÖKE

Törvényes volt a döntés...

Nyert a Békés Megyei Önkormányzat

A Szegedi Ítéltábla meghozta végzését Varga János, a Békés Megyéért Vállalkozásfejlesztési Közhaznú Közalapítvány korábbi elnöke által benyújtott fellebbezés ügyében. Varga János fellebbezésében azt sérelmezte, hogy az alapító tisztségéből őt visszahívta.

Az Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés alaptalan, indoklása a következő:

„A kuratórium tagjainak kijelölése az alapító feladata, és ez egyben bizalmi viszonyt is jelent, hiszen az alapító abban a reményben jelöli ki a kezelő szerv tagjait, hogy azok az alapítványi célok megvalósítása érdekében a vagyont megfelelően fogják működtetni, illetve felhasználni. A Ptk. 74/C. § (6) bekezdése kimondja, ha a kezelő szerv (szervezet) tevékenységével az alapítvány célját veszélyezteti, az alapító a kijelölést visszavonhatja...”

A Békés Megyei Önkormányzat korábbi vezetője, Varga Zoltán MSZP-s politikus és az akkori többséget adó szocialista

testület által hozott személyi döntést az új testület 2006. decemberi ülésén visszavonta. Ennek oka: az alapítvány likviditási helyzete megrendült, 2006. év első öt hónapjában vesztesége már közel 9 millió forint volt, mely a szervezet későbbi pályázaton történő részvételét és pályázási esélyeit kockáztatta.

„Az alapítvány két éven keresztül történt veszteséges működése olyan tevékenységnek minősíthető, amely a szervezet célját veszélyezteti, ezért indokolt volt a kuratórium összetételének megváltoztatása.” – írja végzésében az Ítéltábla.

Az MSZP rossz döntése sok millió forintjába került Békés megyének, a Békés megyei embereknek. Vajon hány ilyen döntésük volt, van még? Még a szocialistáknak áll feljebb?! Ez a szocialista igazságosság: ők elrontják, ti meg fizessétek ki...

Domokos László

TELEPÜLÉS SZÉPÍTÉSI, RENDEZÉSI AKCIÓ!

Településszépítési, rendezési akciót hirdetünk a tavasz közeledtével, feltétlen számítok Önökre, javaslatokra, tapasztalataikra, miképpen tudnánk szebbé tenni településünket saját magunk és az idelátogató vendégek számára.

Családok, közintézmények munkatársaira számítok. „A legszebb családi ház”, „a Legszebb utca” A legszebb park” címet szeretnénk adományozni, és díjazni az augusztus 20-án megrendezésre kerülő nemzeti ünnepünk alkalmával.

A programot a Településszépítési Kör szervezi, Makra Zita tanárnő vezetésével. A részletes kiírást később tesszük közzé.

Március 29-én (csütörtökön) lesz a soron következő testületi ülés, melyre hívjuk az érdeklődő Lakosokat is. Téma: Az egészségügy helyzete, valamint a település gazdasági programjának elfogadása.

EGYÉB KÖZLEMÉNYEK

Március 8-án a Vöröskereszt szervezésében véradásra került sor településünkön. A véradás a szolidaritás legszebb példája. Köszönetemet fejezem ki Pacsika Istvánnának, aki ezt több mint 20 eszetendeje szervezi. Önkormányzatunk szerény ajándékkal köszönte meg a véradóknak önzetlen segítségüket.

Tarr István 63. alkalommal adott vért, de többen 25-, 40-, 50-, 60- szoros véradók. Gratulálunk minden kitüntetettnek, és köszönjük!

Köszönöm Lakostársaimnak, hogy szeretettel, megértéssel fogadták munkatársamat, Rózsáné Szilágyi Erzsébetet és Rózsáné Editet, akik felmérést készítettek a szociális szolgáltatások igénybevételével kapcsolatban. A Képviselő-testület tervében szerepel egy jól működő, az idősök mindennapi életét segítő Gondozási Központ létrehozása, melynek kialakításához szándéknyilatkozatunkkal hozzájárultak. Köszönöm szépen, mindazok nevében is, akiknek munkahelyet biztosít majd az intézmény. Külön köszönöm Varga István főorvos úr támogatását.

Megjelentek az Európai Unió-s pályázatok első kiírásai:

Kérem, hogy kérdéseikkel kapcsolatban keressék Tóth Károly munkatársamat, aki készséggel áll rendelkezésükre. Elsősorban vállalkozók, civil közösségek, magánemberek figyelmébe ajánlom.

Elkészült Biharugra község elektronikus honlapja Mikics Péter munkájának köszönhetően. A <http://www.biharugra.hu> címen található. Kérem látogassanak el a honlapra és a -kapcsolat- oldalon további javaslatokat, kérdéseket fogalmazhatnak meg.

Oktatási helyzet Biharugrán

Március 14-én a Képviselő-testület rendkívüli ülést tartott az óvoda és iskola jövőbeni működésével kapcsolatban. A tárgyalás során igyekszünk a legjobb pozíciót kihozni Biharugra számára. Az összevonás érinti az intézmények létszámkereteit, az intézmények jövőbeni fenntartását, a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatásokat, művészeti képzést, étkeztetést.

Kedves Lakostársaim!

A Képviselő-testületnek nagy felelőssége van abban, hogy milyen döntést hoz oktatási intézményeink óvoda, iskola- jövőbeni működtetésével kapcsolatban.

Vígh Ilona
polgármester

Gazdacseré Biharugrán

A 2006-os novemberi bemutató rendezvényünkön, a SZÖVET programját, elképzeléseit, terveit ismertettük, Kajner Péter az Elő Tiszáért Program titkárának előadásával a helyi és környékbeli gazdák körében. Ezt követően a decemberben megrendezett fórumon, elsősorban az Elő Tiszáért Program keretében kiírásra került Biodiverzitás Pályázati Mikroalappal kapcsolatos tájékoztatás valamint szakmai tanácsadást tartottunk Sallai R. Benedek és Szántóné Simon Edit segítségével. A második negyedévben, 2007 februárjában véleményem szerint gyakorlati szempontból nagyon fontos gazdacseré program került megrendezésre Biharugrán. Előzetes egyeztetések után a Nagysárréti gazdák körében került meghirdetésre az UNDP-GEF-KvVM finanszírozásával megvalósuló program, melynek segítségével 7 gazda vett részt az egész napot kitöltő tapasztalatszerzésen. A Sárrétek közötti gazdacseré elsődleges célja az volt, hogy átfogó képet adjunk az ide látogató mezőgazdasági termelők számára a térség adottságairól, az itt működő gazdaságokról a föld kínálta lehetőségekről a Kis-Sárréti települések arculatáról, különböző helyben használt gazdálkodási praktikákról, megőrzött hagyományainkról, múltunkról és jelenünkéről. Az előre kidolgozott program igen mozgalmassá tette a napot. A gazdák megérkezése után és a kölcsönös bemutatkozásokat követően rövid helytörténeti előadás következett, sőtval egybekötve. Meglátogattuk Biharugra nevezetesebb kultúrtörténeti látnivalóit. A XVIII. században épült Református templomot, annak szomszédságában elhelyezkedő parókia épületét, a valamikori Ugrai család birtokában lévő várkastély maradványát, amely ma mint magtár funkcionál, valamint a falu központjában álló Bölönyi kúriát. A helytörténeti séta befejező állomása volt a falu szélén álló XIX. század végén épült szabadkéményes, tükörképes cselegház, mely mára országosan is ritkaságnak számít. A program következő állomása volt az úgynevezett „madarászszálló”, ahol Seres Nándorral a Bihar Közalapítvány munkatársával találkozhattunk, aki kiadós túrát szervezett vendégeinknek. Előadásában beszélt a biharugrai és a begécsi halastavak elhelyezkedéséről, kialakulásáról, történeti háttéréről. A halastó rendszer természetvédelmi státuszáról, természetvédelmi jelentőségéről /védett és fokozottan védett területek arányáról, helyzetükről. A Ramsari természetvédelmi egyezmény

hatálya alá eső területekről /A gazdák kérdésére válaszolva szó esett a halastavi gazdálkodás, haltenyésztés jelenlegi lehetőségeiről, problémáiról, tulajdonviszonyokról, valamint a vadgazdálkodás, nádgazdálkodás helyzetéről. A Nándi által vezetett kirándulásunk a begécsi tavak megtekintésével zárult. Innen egy fancieskai (közigazgatásilag Zsadány községhez tartozó település) gazdához Czibalmos Imréhez mentünk, aki kecsketenyésztéssel foglalkozik és jelenleg mintegy 300 egyedes fejőállománya van, de családi gazdaságában megtalálható a juh és a szürkemarha is. Itt a gazda igen tartalmas tapasztalataiból eredeztetett gondolatokat hallottunk a juh, kecske, szürkemarha tartásáról, legeltetésére vonatkozóan, valamint különböző betegségeik alternatív or-

voslásával kapcsolatosan, ami vendégeink számára elmondásuk szerint újdonság volt. Az ebédet követően Mikics Péter „Otthonunk a Kis-Sárrét nyári táborok” táborosorozat projektvezetője előadását hallgathattuk meg Környezeti nevelés és táboroztatás a Kis-Sárréten címmel. Az előadást projektoros vetítés kísérte, ami még látványosabbá tette a prezentációt. Az előadás alatt nagyon sok információ hangzott el, de néhány gondolatot fontosnak tartok kiemelni a program céljai közül: A környezettudatos gondolkodás elősegítése, a Kis-Sárrét természeti és kultúrtörténeti elemeinek bemutatása, a természetvédelem fontosságának kihangsúlyozása, a természetkímélő gazdálkodás megismertetése elméleti és gyakorlati példákon keresztül. A projekt célcsoportjai az óvodás és általános iskolás korosztály. Törekvéseinkben egy országos szintű természetvédelmi táborozási lehetőség kidolgozásán fáradoznak Biharugra központtal. Az előadást követően spontán beszélgetés alakult ki, melyben a falusi turizmus lehetőségeiről és korlátairól esett szó. Az elhangzottak alapján némi hasonlóság rajzolódott ki, nevezetesen a nemzeti park és gazdálkodók között a két sárréti akcióterületen. A témához kapcsoló-

dóan Sallai R. Benedek röviden bemutatta általában a Körös-Maros Nemzeti Parkot a Körösök és a Berettyó egykori árterületein létrejött tájegységeket, azon belül foglalkozott a Kis-Sárrét jelentőségével és természeti értékeivel. Külön foglalkozott a néphagyományokkal, néprajzzal és a hagyományos gazdálkodási formák, életformák fennmaradásának fontosságával. A tájról ökológiai egységként beszélt, és kiemelte ebben a gazdálkodás tájfenntartó szerepét, és az antropogén hatások pozitív vonatkozásait. Kitért a nemzeti parkok helyzetének hazai változásaira, a természetvédelem helyzetének kedvezőtlen alakulására. Általánosságban beszélt a nemzeti park igazgatóságok pozitív hatásáról a fejlesztésekben, kiemelte az ökoturisztikai fejlesztéseket. De néhány negatív társadalmi határról is szó esett, aminek kapcsán a nemzeti parkokat egyszerűen állami vagyonnal, az államnak pénzét kereső állami gazdaságokként jellemezte. Az előadásokat követően újra egy külső helyszínre mentünk ki. Pápa Attila helyi vadórt látogattuk meg, aki saját gazdasága bemutatása után a helyi vadászterület megismertetését is vállalta. Elmondta, hogy a biharugrai terület az ország egyik legjobb adottságú területe; egy helyen található meg az apróvad, vízi vad és a nagyvad. A terület növényállománya - érte ezalatt a lágy és fás szárú növényeket - olyan, hogy kellő odafigyeléssel az őz szép alakú, szabályos trófeát növeszt. A gazdacseré utolsó tervezett programja az ugrai gyepek, legelők bejárása volt. Itt szintén egy helyi gazdálkodó, Bereczki Zsolt volt segítségünk, aki gazdaságát és juh állományát mutatta be, s elmondta, hogy a jóságokkal szakaszos legeltetést folytat. Ezzel a legeltetési móddal biztosítható az állatok takarmány szükséglete és egyben a gyepek ökológiai állapotát is fenntartja. Egy rövid beszélgetéssel zárult a biharugrai gazdacseré, ahol közösen megállapítottuk, hogy nagyon hasznosan és tartalmasan telt el a napunk. Az effajta kezdeményezések elősegíthetik az olyan gyakorlati tudás, a mindennapokban szerzett tapasztalatok átadását, amire igazából csak így van mód. Új emberi kapcsolatok kialakítására is nyílik lehetőség, a kapcsolatokat építése és erősítése új lehetőségeket, új ismereteket kínál. Fontosnak tartom, hogy a közeljövőben ilyen és hasonló programokra sor kerüljön más-más területeken.

Bereczkiné Makra Márta

MÁRCIUS 15.

Március 15-e az év első nemzeti ünnepünk. Mindig nagy izgalommal készülünk méltó megünneplésére. Osztálytársaimmal 1848-as verseket szavalunk. Engem személy szerint magával ragad a márciusi ifjak lelkesedése, a forradalomban részt vevők bátor hazafisága. Szerintem ez az ünnep a fiataloké, emléküket a szívünkbe vésve mindig megmarad.

Rózsa Anna
5. osztály

Március 15-e a megemlékezés ünnepe, megemlékezés néhai honfitársainkra, Petőfire és minden hősré, akik akkor életüket adták a magyar földért. Nagyon vártam már az ünnepet. Örültem, hogy én is azok között lehettem, akik irodalmi műsorral készültek erre az alkalomra. Úgy vélem, ezt minden szereplő így érezte. Közel egy hónappal az ünnep előtt megkaptuk a verseket, hogy időben meg tudjuk tanulni a szöveget, és semmi gond ne legyen. A rengeteg gyakorlásnak, valamint Tóthné Bereczki Éva és Györfi Róza Katalin tanárainknak is köszönhetően sikeresen szerepeltünk. Szerintem nem vallottunk szégyent. Néhányan közülünk duplán, táncdal is készültünk, melynek sikere Szabó Csaba bácsi érdeme is. Nekem az egész műsor nagyon tetszett, az utána következett megvendégelés, beszélgetés pedig csak hab volt a tortán. Sajnálom, hogy jövőre én már nem szerepelhetek itt, de a tanítási szünetekre eső ünnepségeknek továbbra is részese kívánok lenni.

Szoboszlai Benjámin
8. o. tanuló

Tavaszi a biharugrai óvodában

„VÉDD A TERMÉSZETET,
SZERESD A VIRÁGOT!
ERDŐT ÉS A MEZŐT!
FOLYÓT ÉS A PATAKOT.

LÁGY ÖLÉN RINGATJA
ÖKET A TERMÉSZET,
MINT MIKOR ANYÁCSKÁD
ÖLÉBE VESZ TÉGED.”

/BÓDI IRÉN: VÉDD A TERMÉSZETET/

Az ovisok farsangi multságukon sikeresen elbúcsúztatták a telet, hiszen a szalmabábu elégetésével eltűnt a rossz idő. Egyre melegebben süt a nap, kizöldült a fű, sárgállik a gólyahír s a kicsinyek felfedezhetik tágas udvarunkon az ébredő természet szépségeit, titkait.

Örömmel nézegetjük naponta a rügyező gyümölcsfaikat, méhecskéket, pókokat, hangyákat, egy-egy pöttyös katicabogarat. Az első gólyapár megérkezése mindenki számára nagy élmény volt.

Örömmel vártuk március 15-ét, egyik legszebb tavaszi ünnepünket. Verset, dalt tanulunk, rajzokat, zászlókat készítettünk az 1848-as szabadságharc hőseire emlékezve.

Boldogan vettünk részt az önkormányzat által szervezett ünnepi megemlékezésen.

Mint minden évben, most is készülünk a húsvéti

ünnepre. Feldíszítjuk óvodánkat, felelevenítjük a népszokásokat. Udvarunkon kis ajándékokat rejtünk el, amelyet gyermekeink megkeresnek és hazavihetnek. A húsvét jellegzetes ételeit, a sonkát, tojást, kalácsot együtt megkóstoljuk, a kisfiúk verset mondanak, köszöntik a kislányokat, akik a közösen festett hímestojásokkal ajándékozzák meg őket.

Szeretnénk, ha az óvodáskorban elkezdett ünnepi készülődések minden kisgyermek életében maradandó emléket hagynának.

Kisóvodásaink és az óvoda dolgozói minden biharugrai lakosnak
KELLEMES HÚSVÉTI ÜNNEPEKET KÍVÁNNAK!

Mikics Imréné
óvodavezető

Tájgazdálkodás a Kis-Sárréten a Mikroalap segítségével

Az Élő Tiszáért Program keretében került kiírásra a Biodiverzitás Pályázati Mikroalap, amely olyan gazdálkodási tevékenységeket támogat, amik elősegítik a Tisza mentén a természetkímélő ártéri tájgazdálkodás meghonosítását. A nyertes pályázók hamarosan megkezdhetik beruházásaikat.

A Mikroalapra 2006. december 20-ától 2007. január 31-ig lehetett pályázni az ENSZ Fejlesztési Programja (UNDP) és a Környezetvédelmi Világalap (GEF) finanszírozásával működő Élő Tiszáért Program hat mintaterületén (Bereg, Bodroghöz, Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet és környéke, Borsodi Mezőség, Nagykörű és környéke, Kis-Sárrét). A pályázati kiírás szerint támogatás volt igényelhető az élőhelyek megőrzését és/vagy biológiai változatosságának gyarapítását segítő; új élőhelyeket kialakító; meglévő élőhely-mozaikok összeköttetésének megteremtését szolgáló tevékenységekre és beruházásokra. Olyan élőhelykezelési és -fejlesztési megoldások támogathatók, ahol a biológiai változatosság megőrzése, gyarapítása része a mezőgazdasági tevékenységnek. A támogatási lehetőség helyi termékek feldolgozását, értékesítését megvalósító programok vagy a fentiekkel kapcsolatos tervezési munkák elvégzésére is nyitva állt. A Mikroalap teljes felosztható kerete 40 millió forint, egy-egy pályázó legfeljebb 950 ezer forintot kaphat.

A hat mintaterületről összesen 75 pályázat érkezett be, több mint 67 millió forint támogatási igénnyel. Az elbírálás három lépcsőben zajlott. A pályázat lebonyolításáért felelős Ökotárs Alapítvány formai szempontból ellenőrizte a pályázatokat. Szerencsére a 75 pályázat közül egyet sem kellett elutasítani formai okok miatt. Második lépcsőben az Élő Tiszáért Program háromfős Kistérségi Akciócsoport Bírálóbizottságai minden mintaterületen végigolvasták az onnan beérkezett pályázatokat és döntöttek arról, hogy a pályázat a kistérségi tájgazdálkodást elősegíti-e. Ha a pályázat e feltételnek megfelelt, akkor a Mikroalap Bírálóbizottság elé került. E nyolcfős testület tagjai pontozták a pályázatokat, rangsorba állították és a legjobbak számára ítélték meg a támogatást. Volt olyan pályázó, akinek a kért támogatás egy részét ítélték meg – vagy azért, hogy minél több pályázónak jusson forrás a kistérségben, vagy azért, mert a pályázati költségvetést részben más forrásból is finanszírozhatónak, esetleg túlzottnak találták. Végül a Mikroalap Bírálóbizottság március 7-i ülésén döntött a támogatható pályázatokról. A hat kistérség közül négy esetében végleges döntés született. A Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet és környékéről érkezett beadványok esetében a Bizottság úgy ítélte meg, hogy ezek nem kellőképpen szolgálják a kiírásban megfogalmazott célokat, ezért a Mikroalap második pályázati

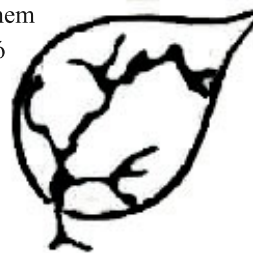
körében újra meghirdetik a most fel nem osztott kistérségi keretet (6,7 millió forintot). A Borsodi Mezőség esetében a pályázóktól hiánypótlást kér a Bizottság, ezután új bírálat következik. A négy sikeresen elbíralt kistérség 32 nyertes pályázója számára 26,6 millió forint támogatást ítélt meg a Bizottság.

A Kis-Sárréten öt településről (Biharugra, Zsadány, Geszt, Mezőgyán, Körösnagyharsány) lehetett pályázni, innen 13 pályázat érkezett, melyek 12,4 millió Ft értékű támogatási igényt tartalmaztak. 6,6 millió forint értékben 8 pályázat került támogatásra. A Mikroalap segítségével az alábbi projektek indulhatnak el: Gyepgazdálkodás a Kis-Sárréten (Balog Zsolt) Állatállomány bővítés és legeltetést elősegítő eszköz beszerzése Biharugrán (Bereczki Zsolt) Állatvásárlás, a gyepterületek biodiverzitásának fenntartása legeltetéssel (Buka Lajos) Méhészeti öko-telephely létrehozása nemzeti park szomszédságában (Erdélyi Zoltán) Állatállomány bővítése (Pápa Attila) Természetes fennmaradásunk legeltetési állattartással (Rózsa Viktor) Extenzív juhtartás (Szabó Antal) Mezőgazdasági tevékenység fejlesztése az élőhely kezelés és az élőhely rekonstrukció érdekében (Zsoldos Zoltán)

A nyertes pályázókkal a szerződéskötés folyamatban van. Gratulálunk nekik és sok sikert kívánunk a munkához!

Azok számára, akik a Mikroalap forrásaiból nem részesülhettek támogatásban, a Kis-Sárréti Kistérségi Akciócsoport tanácsadással nyújt segítséget abban, hogy elképzeléseiket valóra váltsák. A Mikroalap forráskörét az Élő Tiszáért Program lehetőség szerint feltölti, így az év során a rendelkezésre álló pénztől függően új pályázati kiírás is várható. További kérdéseikkel, kérjük, keressék Makra Mártát! (06-20-926-9113)

Kajner Péter
Élő Tiszáért Program
titkár

A biharugrai Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesületéről

Köszönöm a lehetőséget, hogy egy pár gondolatban ismertethetem a munkánkat.

A biharugrai Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete 2006 őszén alakult ugyanebben az évben alakult a népdalkör is. Az egyesület alapító tagjai Kiss Zoltán, Agárdi Zoltánné, Bertalan Júlia, és Pacsika Istvánné, a népdalkör alapítója B. Nagy Lajosné.

A Békés megyei Bíróság PK 60058/1997/2 számú végzés alapján 1997 június 11-én bejegyezte, azóta a működése folyamatos. Az egyesület tagjainak száma a 2006-os év alapján 100+12=112 fő pártoló tagjaival együtt. Ezek a nyugdíjasok évente fizetik az 500

Ft tagdíjat. Elmondhatjuk, hogy a lakosság 10%-a a nyugdíjas egyesület tagja. Nincs a településen még egy olyan egyesület, amely összetartaná az itt élő embereket. Sajnos a létszám évről évre csökken, hisz előregedő településről van szó. Próbálunk fiatalabb nyugdíjasokat is bevonni az egyesületbe.

Az egyesület bevételei a tagok által befizetett tagdíjakból, önkormányzati támogatásból, szponzorok anyagi és tárgyi támogatásából, valamint az adó 1%-ból tevődik össze. A tavalyi évben 37986 Ft volt.

Hálásak vagyunk mindazoknak, akik adójuk 1%-át az egyesület részére ajánlották fel.

Evente eljárunk kirándulni, ezek a közös kirándulások mindig felejthetetlen élményeket nyújtanak számunkra. A tavalyi kirándulásunk az ópusztaszeri Történelmi Nemzeti Parkot látogatta meg és ugyanezen nap estéjét Kükébházán töltöttük, ahol az operettgálát tekinthettük meg.

Augusztusban pedig már évek óta az Országos nyugdíjas Találkozó Berekfürdőn vehettünk részt. Ilyenkor a népdalkör mindig fellép és egész napos fűrdőzés áll rendelkezésünkre. S ha már a népdalkörrel esett szó, meg kell említeni, hogy nagyon sok szép eredményt ért már el. Az évek óta Zsadányban megrendezett KI MIT TUD-on első helyezést ért el, de kapott már zsűri különdíjat Kondoroson és sok emléklap őrzi a fellépéseket. A környező települések falunapjának szereplője. Az egyesület tagsága részt vesz a falu rendezvényein (Március 15., falunap, október 23., stb.)

Evente februárban - márciusban batyusbált szoktunk szervezni, így történt ez 2007. március 3-án is, ahol a környező települések nyugdíjasai találkoznak egymással. Színvonalas műsorral, zenével, tánccal mulatjuk az időt. Szeptember végén, illetve október elején megtartjuk az Idősek Világnapját, itt szoktuk köszönteni a legidősebb nyugdíjas tagjainkat, mely rendezvényünk általában vacsorával egybekötött szokott lenni. Karácsony közeledtével, pedig csomagot szoktunk készíteni az idős tagok részére.

**Nyugdíjas Egyesület nevében
Pacsika Istvánné**

Aki a falu küldött...

Április havát írva kell megemlékezni falunk szülöttéről, Szabó Pálról.

1893. április 5-én született Biharugrán, az Alsó soron, amely ma már az ő nevét viseli. Itt található a Szabó Pál Emlékház is, ahol szinte minden az ő emléket őrzi. Móricz Zsigmond 1930-ban egy elragadtatott cikket írt a Nyugatba egy új íróról, akit a falu küldött, aki a parasztság életének új és szép hangját kifejezője. Ezzel a lelkes köszöntéssel Móricz az irodalom kel-
lős közepébe léptette Szabó Pált.

Már ismert publicista, parasztlapok szerkesztője, amikor végre eljut odáig, hogy első regényével jelentkezzen, és azonnali sikert arasson. S ettől kezdve egymás után keletkeznek regényei, és számlálatlanul ontja novelláit. Ezekben a művekben kitárul a magyar falu. Szabó Pál faluképe, amelyben minden paraszti gond megjelenik, az összeütközések nemegyszer nagyon is drámaiak, anélkül, hogy a kép komor volna. Szabó Pál lelke mélyéből derűs ember, nagyon szereti azt a világot, amelyet ábrázol, mindig a valóságról vall, az embereket történeteikkel jellemzi, napról napra való

valóságkövetítőit kapunk, a paraszti hétköznapi hiteles közvetítőjétől.

A könyvtárról...

Ma már két funkciót tölt be, hiszen itt működik a Teleház is, ahol számítógépek és internet áll az igénylők rendelkezésére, nagy az érdeklődés különösen a gyerekek körében.

A könyvek iránt már nem olyan nagy az érdeklődés, mint szeretném. Sajnos a tévé, DVD és az internet

helyettesíti az olvasást. A 2006-os évben 129 beiratkozott olvasó

sónk volt, ami a falu lakosságának 10%-a. A gyerekek általában a kötelező olvasmányok iránt érdeklődnek, a felnőttek már igényesebb olvasók. Van miből válogatni, hiszen közel kilencezer kötet áll rendelkezésre, szépirodalmi, tudományos könyvek, lexikonok egyaránt.

Nagy örömünkre szolgál az a lehetőség, melyet a Megyei Könyvtár biztosított számunkra: letétbe helyezett 161 db könyvet, közel 200 ezer Ft értékben, valamint február hónapban a Nimfea Természetvédelmi Egyesület nagyvonalú ajándékát vehettük át, amely felnőttek és gyerekek számára egyaránt hasznos lehet.

Topa Sándorné

Akikért a harang szól...

2006. december 6-án megszólalt a kettős harang. Kérdeztük egymástól: "Ki halt meg?" majd arról értesültünk, hogy a faluban senki sem halt meg, hanem a már régen elhalt családok tiszteletére Radovicsné J. Kiss Magda húzatta "a harangot".

Kiktől is búcsúzunk, kikre is emlékezünk, amikor a harang szól? A Hartmann, a Winkler és Komlósi családok tagjaira, akiket a "hatalom" sárga csillaggal bélyegzett meg, gettókba, munkatáborokba, haláltáborokba hurcolt el a II. világháború alatt. Itt éltek évtizedekig a faluban, vendéglőt (kaszinót) és szatocsboltot működtettek. Ugy emlékezünk rájuk, mint akik szerették a falu népét, a szegényeket, a gyermekeket. A kiscsinyek csak Hartmann "tatának" szólították a család legidősebb tagját.

Mintha megéreztek volna a rájuk leselkedő tragédiát, vagy a Sors akaratára volt az, hogy 1943. július 21-én a család 12 éves gyermeke —Hartmann Lali— a jelenleg Új tónak nevezett helyen vízbe fulladt. A kimentésére igyekvő rokona (a 40 éves Winkler Sándor) is a hullámsírban lelta halálát. Itt temették el őket, s a végtisztesség adásán az egész falu jelen volt. A munka- és haláltáborokból nem tértek vissza: Hartmann Lőrinc és felesége, valamint Winkler Sándorné

sem. Emléküket (nevüket) a II. világháború áldozatainak állított emlékmű őrzi falunkban. Az említett családok tagjai közül néhányan, akik a háború vérvízatarából visszatérhettek, elsősorban a fővárosban és Szarvason telepedtek le. A család egyik legfiatalabb tagja (Hartmann Eva), aki az öket ért tragédia idején még gyermek volt, visszatért Ugrra, és az emlékharangot megszólaltató Radovicsné J. Kiss Magda —egykorai játszótárs— látta vendégül, szeretettel.

Kik voltak ők, akik nem tértek vissza? Hősök? Mártírok? Nem voltak azok. Ártatlan áldozatok voltak, akiket az akkori féltelen hatalom taszított a halálba.

A községi önkormányzat képviselő-testülete 2006. december 6-án megtartott ülésén kegyelettel emlékezett mindazokra, akik a II. világháború során életüket veszítették, köztük a fentebb említett tragikus sorsú családok elhunyt tagjaira is. Amikor minden év őszén, halottak napján megkoszorúzzuk a két világháború ugrai áldozatainak emlékművét, rájuk is emlékezünk. Megjelölt és jeltelen sírjaikat borítsák virágok, és emléküket őrizzék úgy az idő, mint ahogyan Biharugra népe gondolt rájuk. A harang mindig értük is szól.

**Kiss Zoltán
alpolgármester**

Él képek, zászlók, ünnepek

Az utóbbi időben nemzeti ünnepeinket sajnos beárnyékolják különböző pártok, csoportok aktuálpolitikai átszót szónoklatai. Egyeseknek nem tesz sem az árpádsávos zászló sem, a turul, pedig e két ősi magyar szimbólum nem ártott soha senkinek. Azok akik a zászlót, mármint az árpádsávost támadják nagy vehemenciával, maguk is bölcsen tudják, hogy az a zászló nem az a zászló, és a turul sem vétett senkinek. Néha úgy érezheti az ember, hogy nem is saját hazájában van.

Felteszem a kérdést, hogy akik Magyarországon eme két ősi jelképére acsarkod-

nak vajon tudják-e, hogy hány honfitársuk lelki érzékenységét sértik meg. Érdemes lenne elgondolkozni ezen is, ha már saját lelkiületük ennyire érzékeny. Lehet érzékenynek lenni, de figyelemmel kell lenni mindig másokra is, talán az lenne a legbölcsebb, ha egy nemzeti ünnep arról szólna, ami, és ne lehessen kisajátítani sem egyik, sem másik oldalnak. Wass Albert a hegyeinket kérte vissza én ugyanezt teszem nemzeti ünnepeinkkel. Adjátok vissza nemzeti ünnepeinket, hogy békében, tisztességgel emlékezhessünk nemzeti nagyjaink emléke előtt.

VIGYÁZÓ!

Szülföldem: Biharország

Szoboszlai Zoltán:

Emléktáblák az ugrai parókia falán

A mai Magyarország területén itt, Ugrán töltötte az utolsó éjszakáját Petőfi Sándor. A költő és családja 1849. július 18-án, útban Bemhez itt, a református paplakban pihent meg. 1849. július 5-től 17-ig Júliával és Zoltán fiával Orlay Petricsék rokoni házában tartózkodtak Mezőberényben. Július első felét a világtól elzárva, családjával együtt töltötte a költő.

Petőfi
Sándor

Közben be-bejárt Gyulára Békés vármegye főjegyzőjéhez, Szakál Lajoshoz. (Ezt Gyulán a Petőfi tér melletti ház falán emléktábla örökíti meg.) Július 16-án Arad felé akart indulni, de a kocsiút eltörött, s így vissza kellett fordulnia Mezőberénybe.

Ekkor érte utol őt régi barátja, Egressy Gábor (a Szózat zeneszerzőjének,

Egressy Béninek testvére) és Kiss Sándor ezredes, s együtt indultak útnak Bemhez. Velük ment Júlia és Zoltán is, akiket később

Tordán hagyott a hadba induló Petőfi, de Ugrán még együtt szálltak meg Soltész János tiszteletesnél.

Arany Jánosnak egy 1858-as jegyzetében a következőket olvashatjuk a fentiekkel kapcsolatban:

„...Mező-Berényből Váradra, s onnan Erdélybe ment, hogy Bemhez csatlakozzék; de útját nem Szalontának, hanem Ugrának vette, mely falu attól oldalvást esik. Ott a papnál volt szállva, s a pap néhány sorban megírta nekünk, az ő megbízásából, hogy köszönt, és hogy megy Erdélybe. Ez volt utolsó üzenete. Miért nem jött Szalontára? mert Berényből Váradra egyenesebb amúgy, s ő sietett-meghalni.” Petőfi Sándor

névét és rövid itt tartózkodását Bölöny József emléktáblával örökítette meg a református paplak oldalán.

A református paplakon ezenkívül még egy emléktábla található, mely a napjainkban sajnos már csak kevesek által ismert Kiss Irén színésznő emléket őrzi. Kiss Margit Irén 1866. március 1-jén született Ugrán, Kiss Károly református lelkipásztor és Csécsi Nagy Mária idősebb leányaként. Húga, Bella (Izabella Cornélia), akivel haláláig együtt élt, 1868. június 27-én született. A leányok itt Ugrán töltötték a gyermekkorukat, itt nevelkedtek. A szülőkkel gyakran jártak be Debrecenbe. A családfő 1878-ban

bekövetkezett halála után az özvegy és két leánya elhagyatottan és elszegényedve élt Debrecenben. Ekkor döntött úgy Irén, hogy színésznő lesz. Az elhatározást tett követte, s lassan az ország egyik legjobb és legismertebb színésznője lett.

Debrecenben kezdte a pályáját, s csak tizennégy évi vidéki szereplés után, 1905-ben került fel Budapestre, ahol először a Vígsház, majd 1912-ben a Nemzeti Színház szerződtette. Óriási színésztehetség mellett mutatta meg tehetségét, s lett a Nemzeti Színháznak örökös tagja.

Természetes humora és aranyos kedélye miatt elsősorban a komikai szerepkörben aratott sikert. Nagy sikereket ért el Csiky Gergely „A nagymama” című darabjában, mint Langó Szerafin, Szigligeti Ede „Liliomfi”-jében mint Kamilla, s ugyancsak Szigligetivel „A mamá”-ban mint Mogoriné, Oscar Wilde „Bunbury”-jében mint Augusztia, Moliere „Tudós nők”-jében mint Belise, James Barrie „Vén lányok”-jében mint Patty, valamint az „Osztrigás Mici”, a „Te csak pipálj Ladányi”, az „Egy magyar nábob”, a „Süt a nap” című darabokban, hogy

csak a legjelentősebbeket említsem.

A Blaha Lujza emlékalumban az alábbiakat olvashatjuk róla:

„Kiss Irén már kezdő korában is komika volt. Ismerte önmagát. Ez a tudatos szerepkör megválasztása egyenesen imponáló. Lényében van valami sajátosan vidám szatirikus vonás. Milyen kitűnő genre-kép az ő postamesternője a „Süt a nap”-ban, vagy zsémbes, de jó szívű szakácsné a Zenebohócokban. Mind-mind csupa nevetető alak, de mind emberi, mind igaz”.

Betegsége miatt 1932-ben visszavonult. 1942. február 25-én hunyt el, Budapesten. Neve méltatlanul merült feledésbe napjainkban.

A XIX. századi parókiát lebontották a századfordulón, s helyére Nagy Imre lelkipásztorkodása idején új parókiát építettek. Az 1900. szeptember 16-i presbiteri gyűlést már az új lelkészlakban tartották meg.

A jelenlegi parókia utcai homlokzatán mind Petőfi Sándor, mind pedig Kiss Irén emléket emléktábla őrzi. Petőfi emléktábláját egykor még Bölöny József helyeztette fel.

Kiss
Irén

AZ UGRAI PETŐFI-HÁZ.

Napjainkban

Biharugrai
parókia

A XIX. században

